Les obres fetes pels interns dels centres penitenciaris s'entenen com el fruit d'impulsos creatius que sorgeixen de la necessitat d'expressar-se o, en alguns casos, simplement d'alleugerir el pes del temps. Potser per això, són expressions crues que destil·len una honestedat radical, com també senyals evidents de la necessitat de l'individu de recórrer, en un moment determinat, a un llenguatge metafòric per expressar-se. La selecció d'obres de *Bàlsam i fuga* prioritza la comprensió de l'impuls i la lectura simbòlica de l'expressió creativa, abans que l'excel·lència tècnica. Les més de 50 peces realitzades a la presó s'han recopilat al llarg d'un procés de quatre anys, durant el qual la figura del monitor artístic de centres penitenciaris ha estat clau com a acompanyant i catalitzador. Aquesta exposició destaca el valor de la seva feina.

En aquests moments, a Catalunya hi ha 53 monitors artístics per a deu centres penitenciaris. El seu objectiu és facilitar l'expressió creativa i el creixement personal dels interns, sensibilitzant-los vers expressions artístiques i nous llenguatges que no coneixen. Tanmateix, el pressupost exigu que alimenta aquestes activitats és un dels seus principals problemes. Per aquest motiu, des de les presons es treballa amb una economia precària, amb material barat i normalment reciclat. Aquest fet és rellevant a l'hora d'entendre la creació en presons, perquè afecta tant l'esperit com l'estètica de les produccions resultants.

Bàlsam i fuga vol dotar la societat d'eines per interpretar la imatgeria i els simbolismes propis de la vida carcerària. Però, per damunt de tot, mostra l'enorme potencial de la creació artística per confortar (per ser un bàlsam) i fer més lliures (per procurar una mena de fuga) les persones. En conjunt, l'exposició acaba suggerint interessants lectures sobre la naturalesa humana.

3.

4.

Exposició en col·laboració amb
la Direcció General de Serveis Penitenciaris
(Generalitat de Catalunya).
Comissariada per Mery Cuesta.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

DEL 26 D'OCTUBRE DE 2016 AL 15 DE GENER DE 2017

CaixaForum
Centre Social i Cultural
Av. de Francesc Ferrer i Guàrdia, 6-8
08038 Barcelona
Tel. 934 768 600

Obert cada dia
Horaris: De dilluns a diumenge,
de 10 a 20 h

Servei d'Informació
de l'Obra Social "la Caixa"
Tel. 902 223 040
De dilluns a diumenge, de 9 a 20 h
www.laCaixa.es/ObraSocial

Preus:
Entrada a les exposicions: 4 €
Menors de 16 anys: entrada gratuïta

CLIENTS CAIXABANK
ENTRADA MULTIPLE

Activitats:

CLIENTS CAIXABANK
DESCOMPTE 50%

Compra d'entrades per a les exposicions i les activitats, a les taquilles de CaixaForum i a

ENTRADA ONLINE
CaixaForum.com/agenda

#BàlsamiFuga

Transport públic
Metro: Espanya, línies 1 i 3
Ferrocarrils de la Generalitat
(FGC): Espanya, línies L8, S33, S4,
S8, R5 i R6
Autobusos: línies 13 i 150, amb parada
davant de CaixaForum;
línies 9, 13, 23, 27, 50, 65, 79, 91,109
i N65, amb parada a la pl. d'Espanya;
i línies D20, H12, V7, L72, L80, L81,
L86, L87 i L95,
amb parada a la pl. d'Espanya

bicing
Gran Via - Pl. d'Espanya (estació 96)
Rius i Taulet (estació 237)

Aparcament B:SM
P Entrada per l'av. de Maria
Cristina i l'av. de Rius i Taulet
♿ Accés directe a CaixaForum
per la planta -1

Llibreria Laie - CaixaForum
Tel. 934 768 659
Fax 934 768 686
caixaforum@laie.es

Cafeteria - Restaurant
CaixaForum
Tel. 934 768 669
caixaforum@compass-group.es

El centre disposa de servei de
Wi Fi

Art for Change by Caixa

Millorant la societat
a través de la cultura

Tota la informació a:

www.CaixaForum.com/agenda

Descobreix les nostres exposicions a:

Store

YouTube

Obra Social "la Caixa"

BÀLSAM I FUGA

LA CREACIÓ ARTÍSTICA EN LA INSTITUCIÓ PENITENCIÀRIA

Mural realitzat per Ricardo Cravo i en col·laboració amb interns del Centre Penitenciari Nou d'Estiu El Rodeland

Obra Social "la Caixa"

OBRES DE LA COL·LECCIÓ "LA CAIXA" D'ART CONTEMPORANI I DE CENTRES PENITENCIARIS DE CATALUNYA

Com reacciona l'individu davant de la imposició de normes, la soledat o el desig de llibertat? *Bàlsam i fuga* ressegueix des de l'emoció els dilemes vitals a què s'enfronta un subjecte quan emprèn un trànsit per una institució penitenciària i, alhora, aprofundeix en la funció que l'activitat artística exerceix en aquesta situació: alleujar la persona i fer-la més autònoma, més lliure.

1.

2.

L'exposició combina les creacions realitzades als deu centres penitenciaris de Catalunya amb peces que procedeixen de la Col·lecció d'Art Contemporani de la Fundació Bancària "la Caixa". La trobada d'obres procedents de dues institucions –l'artística i la penitenciària– dispara una lectura oberta sobre els contextos institucionals. L'exposició suggereix interpretacions lliures sobre els paral·lelismes i les discrepàncies entre les dues institucions, considerades com a essència (com a cos normatiu, jurídic i cultural que condiciona les formes d'intercanvi social a través d'un conjunt de valors i normes), segons defineixen les teories de diversos pensadors, com Erving Goffman o Michel Foucault. El recorregut de *Bàlsam i fuga* replica les estances d'una institució com a concepte i és allà on eclosionen de manera natural les relacions entre les obres dels reclusos i les dels artistes consagrats, a partir de coincidències formals i emocionals.

1.
Antonio Saura, *Soleá*, 1956.
Col·lecció "la Caixa" d'Art Contemporani
© Succession Antonio Saura
www.antoniosaura.org
A+V Agencia de Creadores Visuales 2016

2.
Anònim, *Retrat de Camarón cubista*, s.d. Centre Penitenciari Quatre Camins
© FotoGasull

3.
Jochen Lempert, *Aves-Ucelli*, 1997 -2013. Col·lecció "la Caixa" d'Art Contemporani
© Joachim Lempert, VEGAP, 2016

4.
Andrei Cristea, *Păjaros*, 2015. Centre Penitenciari Brians 2
© FotoGasull

ACTIVITATS RELACIONADES AMB LA EXPOSICIÓ

Enquadernació amb el mínim
DISSABTE 19 DE NOVEMBRE | 11.30 H > PREU PER PERSONA: 4 €
Taller d'enquadernació tal com s'imparteix a la presó.

Serigrafia dins i fora
DISSABTE 19 DE NOVEMBRE | 18 H > PREU PER PERSONA: 4 €
Taller sobre temàtiques i tècniques de serigrafia tal com s'imparteix a la presó.

La creació artística sota privació de llibertat
DIMARTS 22 DE NOVEMBRE | 19 H > PREU PER PERSONA: 4 €
Taula rodona sobre els processos creatius als centres penitenciaris.

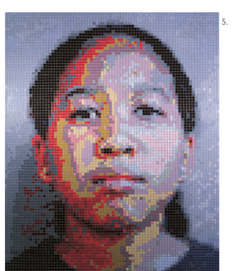
Curtmetratges del LACA
DEL 26 D'OCTUBRE AL 15 DE GENER | DE 10 A 20 H > ACTIVITAT OBERTA
Projecció de curtmetratges fets pel Laboratorio de Creación Audiovisual del Centre Penitenciari de Joves.

Teatre a l'exposició *Bàlsam i fuga*
DIJOUS 1 DE DESEMBRE I DIMARTS 10 DE GENER | 20 H
PREU PER PERSONA: 4 €
Representació teatral sota el guiatge de Carme Portaceli, protagonitzada per interns del Centre Penitenciari Brians 2.

5.
Pedro Mora, *Amber Smoot*, 1998. Col·lecció "la Caixa" d'Art Contemporani
© Pedro Mora

Concert de cloenda de l'exposició *Bàlsam i fuga* a càrrec del Taller de Músics i interns
DIJOUS 12 DE GENER DE 2017 | 19.30 H > PREU PER PERSONA: 6 €
Concert ofert per interns de diversos centres penitenciaris en col·laboració amb Taller de Músics.

Taller escolar "Distància curta"
Reserva de places, al tel. 93 184 71 42
o a través del correu electrònic
rcaixaforumbcn@magmacultura.net
PREU PER GRUP: 25 €

5.

MURAL REALITZAT PER RICARDO CAVOLO EN COL·LABORACIÓ AMB INTERNS DEL CENTRE PENITENCIARI MAS D'ENRIC © FOTOGASULL